

ZURNAL 4

UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI ROČNÍK 21

• 14. října 2011

V čísle:

Filozofickou fakultu čeká rekonstrukce • Diabetes mellitus – 12. sympozium • Otázky pro kvestora UP • S JUDr. Michalem Bartoněm o svobodě projevu • Ojedinelá monografie olomouckých autorů • Jak se žije studentům UP v zahraničí • Představujeme nové profesory

• V olomouckém Moravském divadle byli 5. října imatrikulováni nejmladší studenti UP. Za účelem poznání se nyní budou každou středu scházet na pravidelných přednáškách, aby těsně před vánočními svátky mohli stát v řadě mezi absolventy. I letošní běh Univerzity dětského věku bude ukončen 21. prosince slavnostní promocí. -red-, foto -mo->

Judaistika zahájila akademický rok. Symbolicky v průběhu Dnů židovské kultury

Podoba našeho současného světa je podstatnou měrou formována tisíciletým vlivem dvou základních duchovních proudů – židovství a křesťanství. A právě vztah Židů a křesťanů v souvislostech kulturních, společenských, uměleckých i historických se letos stal hlavním tématem tradičních Dnů židovské kultury, na jejichž pořadatelství se i tentokrát podílela Univerzita Palackého.

Čtvrtý ročník přehlídky zahájil 4. října J. E. Jaakov Levy, mimořádný a zplnomocněný velvyslanec Státu Izrael v České republice, a to jen několik hodin poté, co v aule Filozofické fakulty diskutoval se studenty Univerzity Palackého (na snímku). Následující den zahájil koncertem *Jidiš ve třech* nový akademický rok Kabinet judaistiky.

Šestidenní festival Dny židovské kultury i letos obsahoval sérii besed, výstavu, koncert, divadelní představení i dopolední vzdělávací pořady pro školy. Letos navíc nabídl filmová představení s židovskou tematikou. Bezpochyby vrcholem letošního ročníku se pak stalo divácky velmi vděčné představení souboru činohry Národního divadla Praha. S inscenací textu současné izraelské dramatičky Hadar Galron Mikve mohli Olomoučané obdivovat herecké výkony Ivy Janžurové, Vandy Hybnerové či Jany Bouškové.

Nad tématem Židé a křesťané letos diskutovali např. rabín Šlomo Radomír Kučera a kněz, religionista a pedagog Ivan Odilo Štampach.

V sérii zajímavých přednášek a besed se objevili také odborníci z olomoucké univerzity. PhDr. Pavel Urbásek, ředitel Archivu UP, společně s bývalým kancléřem UP PhDr. Tomášem Hrbkem, současným členem představenstva Židovské obce, hovořili o dobrodružném životě osobnosti protinacistického odboje, olomouckého lékaře a automobilového závodníka Otokara Bittmanna, historik umění prof. Ladislav Daniel působící na Katedře dějin umění FF UP přednášel na téma Malíř Marc Chagall. Spoustu zajímavého přinesla také přednáška relikvionistky Mgr. Alžběty Drexlerové působící jak na CMTF, tak v Centru judaistických studií Kurta a Ursuly Schubertových FF, která hovořila o prvních staletích soužití křesťanů a Židů i o výsledcích nedávného výzkumu vztahu židovství a mladšího křesťanství. Mgr. Daniel Soukup, doktorand Katedry bohemistiky FF, pak přiblížil problémy související s židovskými a křesťanskými konvertity.

Dokončení na str. 8

Centrum regionu Haná získalo oficiální zastoupení EFB pro ČR

Centrum regionu Haná pro biotechnologický a zemědělský výzkum se stalo oficiální regionální kanceláří European Federation of Biotechnology (EFB) pro Českou republiku. Připojilo se tak k síti 13 regionálních kanceláří EFB, které slouží jako podpora aktivit v různých oblastech biotechnologií. Jejich činnost zahrnuje udržování kontaktů s biotechnologickými institucemi a odborníky, zajišťování účasti EFB na relevantních biotechnologických akcích, organizování vlastních akcí, distribuci informací z EFB a z Evropské komise a další aktivity. Spolupráce olomouckého Centra regionu Haná je podpořena tím, že viceprezident EFB prof. Clark je členem jeho vědecké rady.

EFB se sídlem v Barceloně je nezisková organizace sdružující národní biotechnologické asociace, učené společnosti, univerzity, vědecké instituce, biotechnologické firmy a odborníky. Má 225 členů z řad institucí z celé Evropy a 5 000 členů z řad odborníků z 56 států. Hlavním cílem EFB je propagace biotechnologie, podpora bezpečného, udržitelného a přínosného využití life sciences, podpora výzkumu a špičkových inovací v biotechnologii, poskytování prostoru pro interdisciplinární a mezinárodní spolupráci, zlepšování vědeckého vzdě-

Dokončení na str. 7

Rektor Univerzity Palackého v Olomouci, děkanka Pedagogické fakulty a děkan Filozofické fakulty si Vás dovolují pozvat na

SLAVNOSTNÍ ZASEDÁNÍ VĚDECKÉ RADY UNIVERZITY PALACKÉHO A VĚDECKÝCH RAD PEDAGOGICKÉ A FILOZOFICKÉ FAKULTY UP

konané u příležitosti udělení **čestného doktorátu**

PANU JIŘÍMU SUCHÉMU

za celoživotní multioborovou činnost v oblasti literatury a divadla

Slavnostní zasedání se koná **19. října 2011 ve 14 hodin**

v Arcibiskupském paláci v Olomouci, Wurmova 9

V Olomouci se sešli oftalmologové a diabetologové z ČR a SR

■ Ve Velké posluchárně Právnické fakulty UP se 8. října uskutečnilo 12. sympozium Diabetes mellitus – oční komplikace. Tohoto již tradičního mezioborového setkání se tento rok zúčastnilo 195 oftalmologů a diabetologů nejen z celé České republiky, ale také ze Slovenska.

Předsednictvo 2. bloku (zleva): doc. Bohdana Kalvodová, CSc., přednostka Oční kliniky Všeobecné fakultní nemocnice v Praze a 1. LF UK, MUDr. Oldřich Chrapek, Ph.D., vedoucí lékař vitreoretinálního centra Oční kliniky FNOL a LF UP, a MUDr. Zuzana Prachařová, vedoucí lékařka lůžkového oddělení Oční kliniky FNOL a LF UP

V prvním bloku byly prezentovány nejnovější trendy v léčbě diabetu, možnosti kontinuálního monitorování glykémie transkutánními senzory, cévní komplikace u diabetiků a zvláštnosti diabetu u dětí. Druhý blok byl zaměřen na specifické problémy: floridní proliferativní diabetickou retinopatii (nejzávažnější postižení sítnice cukrovkou), výsledky její operační léčby, ultrazvukové nálezy u diabetické retinopatie a screening diabetické retinopatie vypracovaný IKEM. Třetí blok byl věnován možnostem léčby diabetického makulárního edému (otok centra sítnice způsobený cukrovkou), který je hlavní příčinou poklesu centrálního vidění u diabetiků. Součástí prvního a třetího bloku byly také interaktivní kvízy, které potvrdily vysokou erudici přítomných specialistů. Bohatá a mnohdy i kontroverzní diskuze na konci každého bloku byla opět velmi důležitou součástí našeho setkání. Celou akci ukončil svým projevem přednosta Oční kliniky FNOL a LF UP doc. Jiří Řehák, CSc., FEBO.

MUDr. Petr Mlčák, Oční klinika FNOL a LF UP, foto archiv sympozia

V knihovně proběhl první Fotokup

■ Až do konce července mohli studenti i zaměstnanci Univerzity Palackého posílat své snímky do fotografické soutěže, jejíž první ročník v březnu vyhlásila Knihovna UP. K tématu „V knihovně“ se tak sešlo více než třicet fotografií, které jsou nyní součástí výstavy instalované v prostorách Knihovny UP a z nichž porota, vedená prof. Jindřichem Štreitem, vybrala a ocenila tři nejlepší. Výstava, jejíž vernisáž proběhla 4. října, potrvá do konce roku 2011.

-red-, foto -mo-

Filozofická fakulta se chystá rekonstruovat své další objekty

■ Vláda České republiky vzala 31. srpna na vědomí dokumentaci programu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR s názvem „Rozvoj a obnova materiálně technické základny veřejných vysokých škol“ a schválila jeho závazné ukazatele. Pro Filozofickou fakultu UP z tohoto rozhodnutí vyplývá, že získá dotační titul ve výši 240 mil. korun, a bude tak moci zahájit druhou etapu rekonstrukce objektu v Křížkovského ul. 10.

„Budova v Křížkovského ulici 10 je sice nádherná, ale její útroby jsou místy silně zchátralé. Na jedné straně najdete uvnitř tohoto objektu nejmodernější tlumočnické laboratoře, moderní výtahy, na straně druhé ale také skrytý a nevyužitý bazén z období Elizabethinia, provlhlé prostory, prastaré rozvody apod. Je tedy nanejvýš nutné dokončit celkovou rekonstrukci tohoto objektu,“ sdělila Žurnálu UP Ing. Jiřina Menšíková, tajemnice FF. Dodala, že Filozofická fakulta, na níž studuje zhruba šest tisíc studentů, usiluje také o další finance na obnovu svých objektů. „Díky dotaci MŠMT jsme letos mohli rekonstruovat střešní plášť, zateplit podkroví, dále provést nové rozvody silnoproudu a slaboproudu ve třetím nadzemním podlaží budovy Křížkovského 14. V tomto prostoru byla i nezbytně nutná výměna podlahové krytiny, kterou financovala FF ze svých zdrojů. Do těchto zrevitalizovaných prostorů se od 3. října přesunula Katedra žurnalistiky, která léta působila v nevyhovujícím objektu ve Wurmově ulici 7. Zmiňované práce byly provedeny také v podkroví objektu v ul. Křížkovského 12. Letošní léto tedy pro fakultu znamenalo období budování a stěhování,“ doplnila tajemnice fakulty.

Filozofická fakulta se aktuálně snaží získat mj. prostředky z Evropských strukturálních fondů, a to prostřednictvím operačního programu „Vý-

zkum a vývoj pro inovace. Uspěje-li ve vyhlášené výzvě a získá tak potřebný dotační titul, bude moci opravit další z cenných budov, a to celé objekty v Křížkovského ul. 12 a 14. To by mohlo znamenat, že fakulta by kolem roku 2015 měla přímo v centru Olomouce špičkově vybavená pracoviště filologického kampusu.

M. Hronová, ilustrační foto P. Zatloukal

Leipziger Universitätschor hostem univerzity

■ Na pozvání Smíšeného komorního sboru Ateneo UP přijel do Olomouce na reciproční koncertní návštěvu známý Leipziger Universitätschor z Univerzity Lipsko. V rámci studentské mše v kostele Panny Marie Sněžné vystoupilo šedesátičlenné sborové těleso s programem převážně v jazzovém stylu. Posluchačům nabídlo kromě provedení moteta J. S. Bacha „Komm, Jesu, Komm“ především skladby svého dirigenta Davida Timma, který zastává post univerzitního a hudebního ředitele. V premiéře tak zazněla např. celá jeho Jazzmesse pro sbor, varhany a jazzband. Počátkem října vystoupil sbor také v kostele sv. Mořice v Kroměříži. *-red-, foto -mo-*

Stručně

■ Další akcí FTK připravenou v rámci projektu Rok 20. výročí vzniku FTK UP bylo sportovně-společenské setkání zaměstnanců FTK UP s názvem **Pastviny 2011**, které proběhlo ve dnech 16.–17. září ve výcvikovém středisku Pastviny. ■ Svou novou knihu s názvem **Veselé příběhy z neveselé doby** představil minulý týden v Galerii Caesar historik a někdejší děkan FF Josef Bieberle. Slavnostního křtu se zúčastnil mj. i jeho současný nástupce děkan doc. Jiří Lach. ■ Na jubilejní **XX. Moravskoslezské dny pneumologie** se 7. října sjeli do Olomouce specialisté, kteří se v České republice věnují diagnostice a léčbě plicních onemocnění. Hlavními tématy konference, pořádané Klinikou plicních nemocí a tuberkulózy FN OL ve spolupráci s Českou pneumologickou a ftizeologickou společností a LF UP, byly novinky v diagnostice a léčbě respiračních infekcí, nádorů plic, sarkoidózy a některých dalších plicních onemocnění. ■ Do konce října mohou návštěvníci Galerie V podkroví UC UP zhlédnout výstavu výtvarných prací studentů z ateliéru textilní tvorby Katedry výtvarné výchovy PdF na téma **Na prvním místě příběh** (ukázka na snímku). *-red-*

Vědeckotechnický park UP zprostředkoval spolupráci mezi univerzitou a firmou Kalma

Vědeckotechnický park UP, který již dva roky aktivně zprostředkovává spolupráci mezi univerzitou a komerčním sektorem, si připsal další úspěch. V rámci nabídky služeb firmám se na park obrátila firma Kalma, největší výrobce zakysaných sójových výrobků v Česku. VTP UP pomohl zprostředkovat ověření vlastností jejich potravinářských výrobků.

Firma si zde v Laboratoři růstových regulátorů Přírodovědecké fakulty UP nechala zpracovat měření antioxidantních vlastností svých výrobků metodou ORAC. Analýza ORAC je metoda vyvinutá v USA pro měření antioxidantních vlastností potravin a potravinářských výrobků. Zkratka ORAC odvozená z anglického názvu „Oxygen Radical Absorbance Capacity“ představuje schopnost pohlcovat volné radikály. Čím má zdroj vyšší hodnotu ORAC, tím lepší má antioxidantní vlastnosti. V České republice je metoda zatím poměrně ojedinelá. Na Univerzitě Palackého je dlouhodobě studována právě v Laboratoři růstových regulátorů.

Spolupráce s odborníky na univerzitě přináší firmám nemalé výhody, především v oblasti snižování nákladů na drahá měření nebo výzkum. Mimoto je možné spolupráci s vysokou školou efektivně financovat z projektů Evropské unie (programy Inovace, Alfa či TIP). „Náš park je navíc pouze jedním ze tří pracovišť v ČR, jež pilotně ověřuje pro Ministerstvo průmyslu a obchodu. Tento nový program znalostního transferu

vychází z osvědčeného anglického konceptu Knowledge Transfer Partnership,“ doplňuje Jiří Herinek, ředitel VTP UP. Zmíněný dotační program na podporu inovací prostřednictvím spolupráce vysokých škol s firmami s využitím absolventů přináší výjimečnou možnost získat dotaci až do výše sta procent nákladů. V Česku nyní běží tento projekt v rámci pilotních (ověřovacích) projektů. „To, že se můžeme na tomto projektu podílet, je ocenění pro VTP UP nejen v regionálním, ale i v celostátním měřítku,“ hodnotí zapojení Parku do pilotních projektů Herinek.

Více: www.zurnal.upol.cz a www.vtpup.cz.

-mar-

Knihovna UP nabízí další zkušební přístup

Knihovna UP nabízí zkušební přístup do ebrary – kolekce Academic Complete, která obsahuje 60 tisíc knih odborného zaměření. Najdete ji na adrese <http://site.ebrary.com/lib/upol>. Přístup bude k dispozici do 2. listopadu 2011.

Bližší informace najdete v aktualitách na <http://ezdroje.upol.cz>.

-red-

Na Univerzitě Palackého budou opět přednášet osobnosti kulturní scény

Vyzkoušet si stáž už během studia a průběžně si zvyšovat praktické znalosti prostřednictvím specializovaných kurzů – to jsou současné pomůcky vedoucí k lepšímu přechodu absolventa vysoké školy do praxe. Výborně si v této souvislosti vede např. Filozofická fakulta UP, která získala pro tyto aktivity grant. „Projekt jsme nazvali Upsolvent. Má dva pilíře. Tím prvním jsou stáže v oborově spřízněných institucích, které našim studentům cíleně vyhledáváme. Mám na mysli divadla, kulturní organizace, produkční společnosti ad. Druhý pilíř pak tvoří přednášky lidí z oboru marketing, PR nebo jednoduše lidí z praxe, kteří na univerzitách obvykle nepřednášejí, ale kteří mohou studentům předat cenné informace a zkušenosti,“ řekl dr. Petr Bilík, hlavní řešitel projektu Upsolvent a zároveň prodávka FF UP. Prostřednictvím unikátního projektu, financovaného z prostředků Evropského sociálního fondu, tak na univerzitní půdu přijedou např. scenárista Tomáš Baldýnský, hudebník a režisér Petr Marek či filmoví distributoři Aleš Danielis a Irena Swiecicki. „Na přednášky zveme opravdové profesionály, kteří mají ve svém oboru renomé a kteří mají potenciál předat studentům informace, jež by se v rámci standardní výuky nedozvěděli,“ doplnila Mgr. Veronika Klusáková, koordinátorka přednáškové části projektu.

Více na: www.upsolvent.cz/studijni-program; www.upsolvent.cz

-md-, -red-

První virtuální prohlídka na univerzitě: Kaple Božího Těla

Řada historických prostor Uměleckého centra UP neslouží výhradně výuce a výzkumu, ale tvoří i zázemí pro kulturní život města. V něm mají své místo také umělecké produkce a kulturní akce pořádané v Kapli Božího Těla, při nichž si mohou návštěvníci vychutnat i atmosféru této originální koncertní síně. Nyní mají možnost kapli „navštívit“ i ti, kteří do ní osobně

nevstoupí: od konce letošního září je na webu Uměleckého centra umístěna její virtuální prohlídka, která podle slov manažerky Uměleckého centra Mgr. Jany Koulové napomáhá všem zájemcům vytvořit si obraz o autentickém barokním prostoru kaple Božího Těla i o možnostech jeho využití.

První virtuální prohlídku na UP naleznete na adrese www.upol.cz/umelecke-centrum.

-red-

Více informací na zpravodajském webu

**ZURNAL
ONLINE III**

www.zurnal.upol.cz

OTÁZKA PRO KVESTORA UP ING. TOMÁŠE KOPŘIVU

Jaké hlavní změny čekají v příštím roce vysoké školy v oblasti jejich financování a jaký budou mít dopad na hospodaření UP?

Ing. Tomáš Kopřiva, kvestor UP: MŠMT v připravovaných „Zásadách a pravidlech financování veřejných vysokých škol pro rok 2012“ navazuje na změny, které v této oblasti udělalo pro rok 2011. Pro rok 2012 je zachován trend omezování nárůstu počtu nově přijímaných studentů a omezování počtu studentů v navazujících magisterských programech. Pro Univerzitu Palackého je významné, že se podařilo vyjednat navýšení počtu financovaných studentů u navazujících studijních programů pedagogických oborů o cca 200 studií oproti původnímu propočtu MŠMT. V roce 2012 se zvyšuje váha ukazatelů kvality a výkonu (v rámci I. rozpočtového okruhu normativního financování je to zvýšení z 10 % na 20 %). Za předpokladu, že nebude snížen celkový příspěvek MŠMT pro veřejné vysoké školy, to pro UP ve finančním vyjádření znamená (podle dosavadních modelových výpočtů) snížení příspěvku z I. rozpočtového okruhu o cca 20 mil. Kč. V dalších ukazatelích se dá předpokládat pro UP obdobná výše příspěvku jako v minulém roce. O některých připravovaných titulech a jejich parametrech (např. o aktivitě KREDO) dosud MŠMT nerozhodlo, a jejich dopad pro financování UP tedy nelze odhadnout.

Poměrně významné navýšení finančních prostředků pro UP se dá očekávat u příspěvku na rozvoj instituce, což jsou prostředky přidělované univerzitě na základě výsledků ve výzkumu, vývoji a inovacích. Vzhledem ke změně struktury financování končí (až na jediný) výzkumné záměry a jejich financování, finanční prostředky z dřívějších VZ se přelévají do příspěvku na rozvoj instituce. Podle dosavadních návrhů rozpočtu by se mělo jednat o celkové navýšení přísunu finančních prostředků pro UP v této oblasti o cca 50 mil. Kč.

V roce 2012 bude pokračovat čerpání prostředků v operačních programech VaVpl a v OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost. V tomto programu patří UP mezi neúspěšnější žadatele a prostředky na osobní náklady řešitelům a na provoz pracovišť jsou po dobu trvání projektů významnou finanční injekcí. Další prostředky budou řešitelé a pracoviště získávat z projektů výzkumu vývoje a inovací a z dalších dotačních titulů. I zde se dá předpokládat návaznost na minulé roky.

Za současného stavu informací se dá říci, že rok 2012 by měl být rokem bez náhlých změn, rokem přípravy na (méně příznivý?) dopad vnějších vlivů v dalších letech.

Jaký přínos by pro celkovou finanční situaci UP znamenalo zavedení školného?

Finanční přínos samozřejmě závisí na výši školného a na tom, zda by se týkal pouze nově zapsaných studentů či všech. V zavedeném stavu by se přínos (při výši školného cca 10 tis. Kč ročně) mohl pohybovat mezi 5–10 % celkového rozpočtu UP, což je jistě přínos nezanedbatelný.

Odhadovaná částka celkového rozpočtu celé univerzity ve všech aktivitách se bude pohybovat mezi 2–2,5 mld. Kč, přičemž samozřejmě záleží na úspěšnosti projektů.

Ptala se Velena Mazochová, foto archiv OK

„Každá doba má své „libri prohibiti“ Co vede veřejnou moc k postihu uměleckých či politických forem projevů?

Svoboda projevu je zásadním tématem pro JUDr. Michala Bartoně, Ph.D., z Katedry ústavního práva Právnické fakulty UP. Dobrým důkazem je monografie s názvem *Svoboda projevu: principy, meze, garance*, za kterou obdržel v únoru tohoto roku Čestné uznání rektora UP. „Pro rozvažování o svobodě projevu jsou nejdůležitější diskuse o krajnostech, limitech, mezních případech a hraničních kritériích, neboť ty jsou vždy diskuzí o rozsahu samotné svobody. U každé lidské svobody se spolu s omezením krajnosti stává hraničním to, co předtím bylo ještě „kus od kraje“. Metaforicky jde o proces podobný loupání cibule. Odstraněním každé krajní slupky vzniká okraj nový. Zároveň se tím postupně zmenšuje samotná cibule – tedy ona svoboda,“ tvrdí dr. Bartoň.

Proč se věnujete zrovna tématu svobody projevu? Co vás k němu inspirovalo?

Tomuto tématu se věnuji prakticky od začátku svého působení na Právnické fakultě UP. Na nějakou jednu konkrétní inspiraci si asi nevzpomenu, spíše šlo o řadu postupných impulsů, kvůli kterým jsem se fenoménu svobody projevu začal věnovat.

Např. pro mě bylo zajímavé sledovat kolik knih a autorů dnes již klasické literatury se ve své době ocitlo před soudem. Nemyslím jen autory zakazované u nás v době komunismu či

různé procesy s undergroundovou scénou, ale také soudní procesy v demokratických zemích týkající se děl A. Ginsberga, H. Millera, V. Nabokova, D. H. Lawrence, J. Joyce a řady dalších. Každá doba má své „libri prohibiti“ a pro mne je zajímavé zkoumat, co vede veřejnou moc k zakazování či postihu různých forem projevů, ať již uměleckých či politických, zda lze hledat nějaká nadčasová kritéria pro vymezení limitů svobody projevu, jak se liší rozhodovací praxe soudů v různých státech či různých dobách apod. Vzpomínám také na soudní proces s olomouckými vydavateli známé kuchařky „Vaříme s konopím“ stíhanými za šíření toxikomanie. U soudu jsem se byl, ještě jako student PF UP, podívat. Tehdy se vedly velké diskuse o hranicích svobody projevu. Proces byl nakonec zastaven díky amnestii z roku 1998. Tuto kauzu jsem později zmínil vedle řady dalších ve své první monografii na téma svobody projevu (pozn. red.: *Svoboda projevu a její meze v právu ČR*, Linde, Praha, 2002).

Jakými kritérii se svoboda projevu vymezuje?

Svoboda projevu zahrnuje jak právo na šíření vlastních názorů a myšlenek, tak právo šířit a vyhledávat informace. Uplatňuje se tedy v úzké symbióze s právem na informace. Je to v podstatě klíčová komunikační svoboda, bez níž nemůže lidská společnost existovat. Vymezení toho, jaké chování vlastně svoboda projevu pokrývá, je jednou z otázek právní vědy, neboť existuje řada hraničních a sporných situací. Jde např. o taková jednání, která se nerealizují klasickými komunikačními kanály, jako je mluvené či psané slovo. Uvedu příklad: pokud na pódiu při demonstraci veřejně roztrhám portrét nějakého

politika, půjde o formu vyjádření názoru, pokud udělám úplně totéž doma pro to, abych mohl na daném kusu papíru např. sušit houby, půjde o jednání z hlediska ústavních záruk svobody projevu indiferentní. Totéž se může týkat gestikulace. Je tedy rozdíl mezi tím, jestli někdo hajluje, nebo ukazuje, kolik je v Alpách sněhu, i když to může navenek vypadat shodně. Jde o celou škálu tzv. symbolických projevů od přípntu trikolory na oděv, přes účes, až po pálení vlajky. Klíčovým kritériem, které je potřeba vždy zvažovat, je míra názorového poselství, které je v jednání člověka přítomno. To, zda bude daná forma realizace svobody projevu taktéž ústavě chráněna, je pak již otázka další.

Klíčovým kritériem, které je potřeba vždy zvažovat, je míra názorového poselství, které je v jednání člověka přítomno.

Jaké jsou meze svobody projevu? Jsou přípustné zásahy veřejné moci?

Jako drtivá většina základních práv je i svoboda projevu právem omezeným, nikoli tedy absolutním. Veřejná moc je tak oprávněna či dokonce povinna svobodu projevu v řadě případů omezit. Legitimním cílem omezení bude jednak ochrana

jiných základních práv (např. práva na ochranu cti, důstojnosti, soukromí, dobrého jména či ochrana autorských práv), jednak ochrana určitých veřejných statků (např. národní

bezpečnost, mravnost či veřejné zdraví). Konkrétně potom půjde např. o omezení spočívající v institutu ochrany osobnosti v občanském zákoníku, v regulaci reklamy či omezení daná řadou verbálních trestných činů od pomlvy, přes hanobení rasy či popírání holocaustu, až přes zákaz zpřístupňování pornografie dětem.

Jaký přístup ke svobodě projevu má v rozhodovací praxi Evropský soud pro lidská práva (ESLP) a Nejvyšší soud USA?

Základní rozdíl spočívá již v samotné formulaci lidskoprávních katalogů. Zatímco první dodatek americké Ústavy vedle zakotvení svobody projevu výslovně nezmiňuje žádnou možnost jejího omezení, v Evropě je tomu jinak. Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, nad kterou bdí ESLP, výslovně omezení připouští, prakticky stejně jako naše Listina základních práv a svobod. Používá se tzv. třístupňový test, kdy omezení svobody projevu je ústavní, pokud je stanoveno zákonem, sleduje určitý legitimní cíl, tak jak jsem některé z nich zmínil, a je v demokratické společnosti nezbytné. Pokud jde o USA, je zde v některých ohledech přístup ke svobodě projevu více liberálnější než v Evropě, i když ani zde není, navzdory formulaci prvního dodatku Ústavy, svoboda projevu zcela neomezená.

Je reálné usilovat o „neomezenou“ svobodu?

Absolutní neomezenost svobody projevu je nereálná iluze, která by popřela ochranu řady jiných základních práv. Jedním z důležitých rozdílů mezi evropskou a americkou praxí je zvažování kritéria obsahového zaměření zásahu. Zásahy do svobody

projevu zaměřené na obsah projevu jsou v americké praxi velmi přísně přezkoumávány a v zásadě nepřipustné, zásahy obsahově neutrální jsou tolerovány více. Jinak řečeno: mluvit by neměl být umlčen pro to, co říká, může však být regulováno např. místo, čas či způsob projevu. Je tedy rozdíl, jestli je zakazováno sdělovat určité myšlenky či názory pro jejich nevhodný obsah, nebo je omezena hlasitost použité zvukové aparatury, zakotvené noční klid či omezeno umístování billboardů. Proto je v USA tolerována řada projevů, která by byla v Evropě postihována, jako propagace nacismu, popírání holocaustu či šíření různých nenávistných myšlenek, rasismu nebo antisemitismu. Požadavek

JUDr. Michal Bartoň, Ph.D., absolvoval Právnickou fakultu UP v Olomouci. V roce 2005 ukončil doktorské studium na Katedře ústavního práva a politologie Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. V současné době působí na Katedře ústavního práva a mezinárodního práva veřejného PF UP. Na olomoucké fakultě zastával v roce 2006 a 2007 také proděkanou pozici. Od roku 2009 je předsedou Akademického senátu PF UP. Spolupracuje také s pracovní komisí Legislativní rady vlády ČR.

obsahové neutrality regulace plyne z představy, že veřejná moc by neměla být arbitrem mezi správnými a špatnými názory. Zásadně může až tehdy, hrozí-li nějaké konkrétní bezprostřední nebezpečí plynoucí z projevu, např. vyvolání nepokojů či násilností (doktrína clear and present danger). V Evropě se naopak regulace obsahu uplatňuje. Souvisí s konceptem tzv. obranyschopné demokracie, kdy po zkušenostech s různými totalitárními systémy jsou některé myšlenky a názory formou trestního postihu vyřazovány z veřejného prostoru jako potenciálně nebezpečné. Uvedené myšlenky, názory, projevy či dokonce symboly a gesta pak zpravidla nálepkujeme jako tzv. extremistické.

V knize se zabýváte také kontroverzními tématy, jako jsou nenávistné projevy, rouhání či pornografie. Ne?

Pro zkoumání svobody projevu jsou klíčové její mezní formy, její hranice, obecně řečeno určité krajnosti či extrémy. Okraje vždy vymezují určitý prostor. Zkoumáním krajností a legitimacy jejich možného postihu se vymezuje prostor svobody. V ČR byl např. hodně medializovaný soudní proces s vydavatelem *Mein Kampf*, jenž byl nakonec po dlouhých peripetiích Nejvyšším soudem osvobozen. Pokud jde o rouhání, je dodnes v některých zemích trestným činem. Je nutné diskutovat o tom, jakou formu kritiky, popírání či též zesměšňování či karikování náboženských dogmat, proroků, knih či ikon je možno postihovat. Pokud je rouhání sankcionováno normami toho kterého náboženství, je to vnitřní problém uvedeného normativního systému, jenž nemá vnější důsledky. Pokud však má být rouhání předmětem postihu univerzální normativní regulace, kterou je však pouze právo, jde v demokracii o zcela zásadní otázku. A nemusí jít jen o známé karikatury proroka Mohameda a radikální islamistické postoje, ale též o problém států s tradicí křesťanskou. Např. v řadě evropských zemí měl problém s veřejným promítáním film *Monty Pythonův Život Briana*, výborná nadčasová komedie parodující nejen náboženská dogmata.

Jinou otázkou zůstává téma pornografie.

Pokud jde o pornografii, je z ústavního pohledu klíčovou otázkou, do jaké míry může veřejná moc regulovat obsah projevu z důvodu jeho mravní závadnosti a zda lze vůbec nalézt a nějak právně

Dokončení na str. 5

Bartoň Michal: Svoboda projevu: principy, garance, meze; Nakladatelství Leges 2010, 1. vydání 384 str., ISBN 9788087212424

definovat obecný standard mravnosti. Omezení zpřístupňování určitých děl dětem nečiní z ústavního pohledu problémy, pokud by se ale veřejná moc rozhodla trestně postihnout např. výrobu či prodej jakékoli pornografie, musí být ústavní právo schopno vymezit, co je ještě chráněno svobodou projevu či umělecké tvorby a co již bude v plné dispozici zákonodárce při definování skutkových podstat trestných činů. Jde o velmi komplikovanou otázku, proto pro stručnost jen zmíním známý bonmot soudce Nejvyššího soudu USA Stewarta, který ve svém disentančním stanovisku v rozhodnutí Miller v. California z 1973 při pokusu Nejvyššího soudu určitou hranici vymezit tzv. testem obscenity uvedl: „Definovat to neumím, ale poznám to, když to vidím“.

Jak je rozhodovací praxe Ústavního soudu ČR (ÚS) týkající se otázek svobody projevu a práva na informace?

Rozhodovací praxe ÚS je vedena snahou ochránit štrasburské standardy dané judikaturou ESLP a vyvažující svobodu projevu s jinými kolidujícími právy. Statisticky největší část agendy ÚS ve věcech svobody projevu se týká přezkumů sporů na ochranu osobnosti. Vzpomenou např. poměrně známé případy Rejžek v. Vondráčková, kdy dal ÚS na rozdíl od obecných soudů přednost právu na kritický projev novináře Rejžka před ochranou osobnostních práv zpěvačky Vondráčkové či spor Zeman v. Brezina, kdy naopak ÚS upřednostnil ochranu cti novináře Breziny, který před obecnými soudy neuspěl se žalobou za nactiutrhání proti někdejšímu premiéru Zemanovi. ÚS dále např. uznal právo na utajení novinářského zdroje či právo na přístup k informacím ve vztahu k nepravomocným rozsudkům. ÚS již také provedl derogační zásah vůči trestněprávnímu omezení svobody projevu a v roce 1994 zrušil trestnost hanobení vlády, parlamentu a Ústavního soudu.

Jak vnímáte otázku svobody projevu a médií na území ČR?

Až na ojedinělé excesy, jako byl zásah vojenské policie v České televizi, jsme myslím z hlediska svobody projevu standardní demokracií. Pokud je mi známo, ČR zatím před ESLP ve Štrasburku neprohrála žádný spor, ve kterém by někdo vůči ČR namítal porušení svobody projevu, což se o některých jiných ústavních subjektivních právech říct nedá.

Ojedinělá monografie olomouckých autorů

Monografie „Nefropatie v ultrazvukovém a histologickém obraze“ olomouckých autorů z Lékařské fakulty UP MUDr. Karla Krejčího, Ph.D., prof. Josefa Zadražil, CSc., a MUDr. Tomáše Tichého vyplňuje mezeru v českých publikacích zabývajících se problematikou ultrasonografie v nefrologii a nefropatologii. Kniha charakteru diagnostického atlasu (téměř 400 ultrazvukových a histologických obrazů) shrnuje mnohaleté zkušenosti autorů získané při hodnocení ultrazvukových a histologických obrazů v diferenciální diagnostice nefropatií autologických i transplantovaných ledvin a monitorování potransplantačních komplikací. Publikace využívá závěrů vědeckovýzkumné činnosti a přináší řadu nových poznatků, které byly autory prezentovány jak v našich, tak i v zahraničních periodikách. Podnětem k jejímu vydání byly rovněž zkušenosti získané při pořádání sonografických kurzů pro nefrology a internisty v rámci Institutu postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví.

Atlas je určen k dalšímu vzdělávání a studiu především pro nefrology, urology, pracovníky transplantáčních center, internisty provádějící ultrazvuková vyšetření ledvin, radiology a klinické pathology zabývající se nefropatologií. Může být cennou pomůckou i pro studenty medicíny s hlubším zájmem o problematiku nefrologie a ultrasonografie.

-eh-
Krejčí, K.; Zadražil, J.; Tichý, T.: **Nefropatie v ultrazvukovém a histologickém obraze**; nakl. Maxdorf, s.r.o., 2011, 1. vydání, 190 str., ISBN: 978-80-7345-258-2

Co pro vás osobně znamená svoboda projevu?

Pro mou generaci je svoboda projevu již samozřejmostí. Jsou však stále země, kde jsou názorovi oponenti režimu zavíraní do vězení či dochází k vraždám novinářů. Vedle toho v demokratických státech je naopak taková míra přístupu k informacím i možnosti jejich sběru a šíření, kterou zatím lidská společnost technicky nepoznala. Mám na mysli zejména internet. Dochází tak jednak k obrovské informač-

ní inflaci, protože internet snese vše, jednak ke zcela novým lidskoprávním rizikům spojeným zejména s otázkami ochrany soukromí a právem na informační sebeurčení jedince. Možná přijde doba, kdy se bude např. Googlu platit zlatem za to, že něco či někdo nepůjde ve vyhledávací nález. Už dnes se vedou soudní spory o odstranění některých dat (zejména fotografií či filmových záznamů) z internetu, což je však sisyfovský boj. Zatímco vražda se za patnáct let promlčí, choulostivé fotografie, jež pořídila nějaká studentka v době mladické nerozváženosti, se s ní potáhnou celý život. Řada lidí vnímá pouze jednu stránku velmi širokých, nejen právních, ale i technických možností svobody projevu, včetně šíření a sdílení jakýchkoli informací a dat, bere vše jako samozřejmost, aniž zohlední rizika, zejména generace odkojená Facebookem a podobnými sítěmi.

Které závěry v knize jsou podle vás nejzákladnější?

Je hodně těžké zobecňovat, ale alespoň jednu myšlenku zmíním. Je potřeba velké opatrnosti při snaze veřejné moci formulovat univerzální „pravdy“, které bude represivní aparát střežit a heretiky postihovat. Diskuse je vždy cenná, a to včetně názorů hloupých či krajních. Alespoň tím, že se aktivizují názory opačné. Svoboda projevu je zrcadlem společnosti. Pokud zakážeme hlásat či propagovat určité názory či myšlenky, neznamená to, že přestanou existovat či rázem z hlav některých lidí vymizí. Pouze rozbijeme zrcadlo s představou, že není-li něco vidět, tak to neexistuje. Problémem je, jakou míru takovéto konfrontace se zobrazenou realitou společnost ještě unese. Vzpomeňme na diskuse o zákazu Dělnické strany či pokusu o zákaz KSČM. Osobně jsem příznivec spíše menšího než většího rozbíjení zrcadel.

Ptala se: Lenka Skácelíková
foto archiv dr. Bartoně

Pedagogická fakulta

Šmelová, E., Fasnerová, M. (eds.): *Oborová přístupnost a modularizace studijních programů ve vzdělávání učitelů*. 1. vyd., 128 s. Neprodejné

Fasnerová, M. (ed.): *Primární a preprimární vzdělávání z pohledu studentů doktorských studijních programů*. 1. vyd., 138 s. Neprodejné

Šmelová, E., Fasnerová, M. (eds.): *Pregraduální příprava učitelů primární a preprimární školy v kontextu kurikulární reformy*. 1. vyd., 296 s. Neprodejné

Cyriometodějská teologická fakulta

Opatrný, D.: *Studia Theologica* 44. 182 s. 121 Kč

Filozofická fakulta

Maierová, E., Haase, J., Dolejš, M. (eds.): *Phd existence I*. Vydáno na DVD. Neprodejné

Rinas, K., Gunsenheimer, B., Opletalová, V.: *Übungsbuch zur deutschen Wissenschaftssprache*. 1. vyd., 318 s. Neprodejné

Vepřek, M.: *Iskoni bě slovo*. 1. vyd., 170 s. Neprodejné

Institut celoživotního vzdělávání (FF)

Dvořáková M.: *Technologie vzdělávání dospělých*. 1. vyd., 118 s. Neprodejné

Lékařská fakulta

Hrabálek, L.: *Poranění páteře a míchy*. 1. vyd., 28 s. 40 Kč

Holibka, V.: *Obrazové předlohy k přednáškám z anatomie. Centrální nervový systém*. 6. vyd., 180 s. 195 Kč

Řehák, J.(ed.): *Sborník abstrakt*. 1. vyd., 56 s. Neprodejné

Kolek, V. (ed.): *XX. Moravskoslezské dny pneumologie*. 1. vyd., 44 s. Neprodejné

Přírodovědecká fakulta

Staněk, S. (ed.): *Mathematica* 50 (1) 2011. 118 s. Neprodejné

Slouka, J., Sural, M.: *Stručný přehled nejdůležitějších org. reakcí, jejich mechanismu a syntetického využití*. 1. vyd., 326 s. 450 Kč

Herchel, R., Klanicová, A., Šindelář, Z., Trávníček, Z.: *Laboratorní technika*. 1. vyd., 104 s. 114 Kč

Právnická fakulta

Hrušáková, M. (ed.): *International and Comparative Law Review*. 24-25. 146 s.

Fakulta tělesné kultury

Janura, M. (ed.): *Gymnica* Vol. 41, No. 1. 70 s.

Jirásek, I., Najmanová, K. (eds.): *Sport and Physical Culture in the Mirror of the Social Sciences*.

1. vyd., 104 s. Neprodejné

RUP

Skácelíková, L. (ed.): *Výroční zpráva UP v Olomouci 2010*. 1. vyd. 60 s. Neprodejné -věch-

Návrhy kandidátů pro Přednášku významného absolventa UP

Od 15. 9. mohou členové akademické obce nebo absolventi Univerzity Palackého, ve smyslu Statutu přednášky významného absolventa UP č. B3-06/14-RR, podávat návrhy na kandidáta k proslavení Přednášky významného absolventa UP pro rok 2012. Návrh lze podat prorektorovi UP prof. Lubomíru Dvořákovi, CSc., (lubomir.dvorak@upol.cz) **do 15. listopadu 2011**. Součástí návrhu je jméno a přijetí kandidáta, výčet jeho nejdůležitějších aktivit, zásluh či dosavadních ocenění a podpis navrhovatele. Z navržených kandidátů bude vybírat komise tvořená zástupci fakult a předsedou komise prof. L. Dvořákem.

Rektor Univerzity Palackého v Olomouci ve snaze povzbudit literární tvorbu studentů a umožnit tvůrcům dialog s posuzovateli jejich práce vyhláší

18. ročník Veřejné literární soutěže pro studenty Univerzity Palackého

Podmínky soutěže: původní autorský text v jazyce českém nebo slovenském v oboru poezie 5–10 textů, v oboru próza (povídka, novela, esej) text do 30 stran, v oboru drama text hry, a to ve třech kopiích, z nichž každá bude označena jménem, fakultou, ročníkem, studovaným oborem, domácí adresou a e-mailovým kontaktem. (Stranou se míní strojopis [počítačový text] o 30 řádcích a 65 úhozech.)

Termín odevzdání prací je 31. březen 2012.

Za nejlepší práce budou uděleny ceny, a to 1. cena 2 000 Kč, 2. cena 1 500 Kč, 3. cena 1 000 Kč. Porota nemusí všechny ceny udělit. Ceny se nerozdělují ani nezdvoují. Soutěžní práce budou hodnoceny odbornou porotou, kterou jmenuje rektor UP. Výsledky soutěže budou vyhlášeny v květnu 2012 a zveřejněny v Žurnále UP. Autoři vítězů prací se zúčastní hodnotícího semináře.

Soutěžní příspěvky zasílejte na adresu: Sekretariát rektora Univerzity Palackého, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc. Obálku označte heslem „Literární soutěž“.

Možnosti studia v zahraničí

Oddělení zahraničních vztahů UP pořádá pro studenty UP přednášku o možnostech studia v zahraničí s prezentací těchto programů:

- stipendia programu **ERASMUS** 14.00–15.00 (studijní pobyty, pracovní stáže)
- stipendia do USA – **Merrillův program** 15.00–16.00
- stipendia na základě mezinárodních smluv – AIA.

**středa 19. října od 14.00 hodin
Aula FF UP, Křížkovského 10**

Merrillův program 2012–2013

Oddělení zahraničních vztahů RUP vyhláší konkurz na roční stipendijní pobyt v USA. Hlásit se mohou studenti 2.–4. ročníků fakult UP (vyjma Lékařské fakulty UP), občané ČR. Možnost uplatnění studentů Právnické fakulty UP je omezena.

**Termín odevzdání přihlášek:
pondělí 7. listopadu 2011 (včetně).**

Podrobnosti o programu a formuláře přihlášek obdržíte na Oddělení zahraničních vztahů RUP, Křížkovského 8, Olomouc; viz také www.upol.cz/studium-v-zahranici/ Merrillův program.

PŘEČETLI JSME ZA VÁS

„Vážený pane ministře,
v době, kdy poněkud utichl mediální zájem o kauzu Bátora a kdy by se mohlo zdát, že jste problém vyřešil personální rošádou, je čas na tichý, ale důrazný hlas, který by Vám připomněl, že se mylíte. Jsme vysokoškolská pedagogové a vědci, kterým leží na srdci důvěryhodnost Ministerstva školství a kteří jasně vidí, že setrvání pana Ladislava Bátora na MŠMT tuto důvěryhodnost snižuje k nule. (...)“

In: Otevřený dopis členů Učené společnosti,
3. 10. 2011

www.learned.cz/cz/co-je-noveho/aktuality/otevreny-dopis-clenu-ucene-spolecnosti.html

Jak se žije studentům UP v zahraničí – program Erasmus

Na studijním pobytu v Bernu (1)

Před odjezdem...

Jakožto student třetího ročníku české a německé filologie jsem si pro svůj zahraniční stipendijní pobyt vybral hlavní město Švýcarska Bern, kde plánuji pobývat do konce zimního (zde podzimního) semestru. Vybral jsem si ke studiu některé předměty kateder slavistiky a germanistiky na filozoficko-historické fakultě Universität Bern, blízké mému oboru.

Samotný zápis není nic obtížného. Musí se však provést docela brzy (v zimě předchozího roku) u koordinátora či koordinátorky dané katedry. Stejný termín platí i pro letní semestr. Podle počtu zájemců pak někdy musíte projít výběrovým řízením. Já jsem byl jediný, takže se mě to netýkalo.

Každá zahraniční univerzita má na zahraniční studenty jiné nároky, proto je nejlepší „proklikat“ se jejími internetovými stránkami velice pozorně, zaměřit se při tom na termíny všech možných zápisů. Mezi výhody Švýcarska patří (oproti např. Německu) přibližně stejná data začátku a konce semestru, každým rokem jako na olomoucké univerzitě. Na bernské univerzitě byl termín zápisu zahraničních studentů už 31. března. Brzy poté mě zkontaktovaly obě univerzity. V prvním balíčku ze Švýcarska jsem obdržel velkou dávku informací o městě, o zdravotním pojištění, ubytování a potvrzení o přijetí. Tento dokument byla poslední věc, jež mi chyběla k žádosti o stipendium Olomouckého kraje. Výše stipendia Erasmus je sice pro Švýcarsko enormní oproti ostatním zemím, ceny ubytování a jídla jsou ale ještě enormnější, proto jsem hledal zdroje financí i jinde. S dobrými výsledky a přesvědčením, že budu svůj region v zahraničí vhodně reprezentovat, jsem toto stipendium získal.

V srpnu jsem začal sledovat kurz švýcarského franku a eura – euro bylo slabé a frank velmi silný, proto jsem se rozhodl vyměnit si v Česku pouze koruny za eura a švýcarských franků jen množství potřebné pro počáteční výdaje, jako je první nájemné. Toto rozhodnutí se ukázalo jako prozíravé a v chvíli, kdy švýcarská národní banka zakročila proti vlastní sílící měně, což okamžitě snížilo kurz o 10%. Toho jsem využil a vyměnil si (už ve Švýcarsku) větší část svých eur.

Viktor Tichák, student 3. ročníku české a německé filologie na Filozofické fakultě UP, nyní na studijním pobytu v rámci programu Erasmus – Universität Bern, Philosophisch-historische Fakultät (zimní semestr 2011/2012)

Největší výdaje pro mě znamenalo nájemné, proto jsem hledal nejvýhodnější možnost: bydlet na kolejích, které jsou zpravidla na periferii, u někoho doma nebo ve WG (Wohngemeinschaft čili „privát“). Koleje se sice jeví jako nejlevnější varianta, ale nemusejí být a v mém případě ani nebyly. Přihlásil jsem se (nezávazně) do pořadníku, částka na smlouvě, kterou mi v srpnu nabídli, byla však o celých 70 švýcarských franků (počítejme zhruba 1400 Kč) vyšší než moje nynější smlouva se soukromými pronajímateli. Navíc pokoj, ve kterém nyní bydlím, má vlastní koupelnu a nachází se asi 10 minut pěšky od obou areálů univerzity, což mi ušetří dalších 60 franků na dopravě.

Nesmíme zapomenout na výběr dopravy z ČR do cílového města. Jet vlastním autem je samozřejmě jedna možnost. Vlakové spojení do Švýcarska je z České republiky složité, dlouhé a velice drahé. Nejvýhodněji se jeví letadlo nebo autobus. Množství věcí, které si s sebou vezmete, je ale omezené. Délka mého pobytu v Bernu je plánována na pouhé čtyři měsíce, takže pro mě nebyl problém sbalit své věci do jednoho kufru. Rozhodl jsem se nakonec pro autobus, jednak kvůli ceně, jednak pro jednodušší spojení – z Olomouce letadla nelétají, autobusy však jezdí, s jediným přestupem v Praze na Florenci. Byl jsem vybaven plánkem města, kde jsem si předem našel cestu z autobusového stanoviště do mého nového bydliště.

Do svého domova jsem v pořádku dorazil, poznal jsem své domácí i spolubydlící a mohl začít pilně studovat.

Viktor Tichák

(Příště: Studium na Universität Bern)

- placená inzerce -

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Příprava pro tělesnou výchovu osob s postižením Projekt Centra aplikovaných pohybových aktivit řešený na Fakultě tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci ve spolupráci s dalšími českými univerzitami CZ.1.07/2.2.00/15.0336

Ministři školství a tělovýchovy členských zemí EU na svém setkání v dubnu 2003 vyzvali členské země ke zjištění, jakými způsoby lze zlepšit tělesnou výchovu pro děti a mládež, včetně těch se zdravotním postižením. TV je zřejmě jediným předmětem, ze kterého bývají žáci uvolňováni. Při respektování určitých specifík je však tato integrace možná a úspěšná. V současnosti je bohužel málo vysokoškolských pracovišť, která připravují odborníky v oblasti tělesné výchovy osob s postižením. Bariérou je tedy právě nedostatečná příprava pedagogických pracovníků, nedostatek kvalifikovaných odborníků, ale i nedostatek pomůcek a časová náročnost.

Cílem projektu CZ.1.07/2.2.00/15.0336 je zlepšení kvality vysokoškolské přípravy pedagogických pracovníků posílením kompetencí v oblasti TV, sportu a rekreace osob se speciálními vzdělávacími potřebami. Jde o vytvoření a inovování vzdělávacích předmětů doplňujících pedagogické dovednosti vysokoškolských studentů ve vzdělávacím programu TV a sport i příbuzných oborů a inovování studia zaměřeného na oblast aplikovaných pohybových aktivit. Za řešitelský kolektiv, doc. Mgr. Martin Kudláček, Ph.D., Mgr. Miroslava Holubíková

Noví profesori UP

Mezi 80 profesorkami a profesory jmenovanými prezidentem republiky 24. června, byli také noví profesori a profesorky Univerzity Palackého. V rámci tradičního představení na stránkách univerzitního týdeníku přinášíme jejich další krátké portréty:

Prof. RNDr. Josef Molnár, CSc.

**Přírodovědecká fakulta, Katedra algebry a geometrie
Obor: Pedagogika – Didaktika matematiky**

Vědecká a výzkumná specializace: Prostorová představitost, Tvorba a hodnocení učebnic matematiky, Identifikace a rozvoj matematického talentu

Prof. Molnár je autorem nebo spoluautorem 88 vědeckých publikací, z toho v zahraničí 21.

Významné publikace z posledních let:

• Molnár, J.: *Rozvíjení prostorové představitosti (nejen) ve stereometrii. monografie, 2. rozšířené vydání*, Olomouc: UP, 2009, 144 s., ISBN 978-88-244-2254-1. • Molnár, J., Schubertová, S.: *From Research on Space Imagination. Problems of Education in the 21st Century*, 2009, 13 (13), 83–93, ISSN 1822-7864 (Index Copernicus 5.38). • Molnár, J.: *O klíčových kompetencích ve vyučování matematiky*. *Technológia vzdelávania*, roč. XX, č. 9/2007, str. 15-17. ISSN 1335-003-X.

Dosud poslední kongresovou přednášku s názvem *Support of the work with mathematically gifted pupils in the Czech Republic using grants of European Social Fund* uveď prof. Molnár (společně s RNDr. Jaroslavem Švrčkem, CSc.) v rámci „6th Congres of WFNMC, (Riga) v roce 2010.

Prof. Molnár vede tři postgraduální studenty v oboru Didaktika matematiky (dva absolventi, jeden nově přijatý). Vede přednášku Didaktika matematiky na Přírodovědecké fakultě UP.

V letech 2003–2010 byl prof. Molnár proděkanem Přírodovědecké fakulty UP pro studijní, pedagogické a sociální záležitosti. V současnosti je vedoucím Centra pedagogické přípravy PŘF, vedoucím oddělení didaktiky matematiky KAG PŘF a členem Komise pro výchovu a vzdělávání a využití volného času Rady Statutárního města Olomouc. Byl hlavním autorem kompletní řady učebnic matematiky pro 1.–9. ročník vydaných v nakladatelství PRODOS. Je iniciátorem soutěží Matematický klokan v ČR a Přírodovědný klokan a akreditovaným zástupcem ČR v mezinárodní asociaci Kangourou sans frontières, Je předsedou Olomoucké pobočky Jednoty českých matematiků a fyziků, členem jejího ústředního výboru a výboru Sdružení učitelů matematiky JČMF, je zakladatelem mezinárodní podzimní školy péče o talenty MAKOS, recenzentem učebnic MŠMT ČR, členem VR PdF JČU v Českých Budějovicích a vedoucím hudební skupiny 3 + 1 docentů a profesorů PŘF UP.

-red-, foto archiv prof. Molnára

Prof. PhDr. Michal Peprník, Dr.

Filozofická fakulta, Katedra anglistiky a amerikanistiky

Obor: Dějiny anglické a americké literatury

Vědecká a výzkumná specializace: Americká literatura 19. století, teorie literárního toposu, fantastično v americké a britské literatuře

Prof. Michal Peprník je autorem/spoluautorem 42 vědeckých publikací a 15 odborných recenzí, z toho v zahraničí 10; citovanost: 32.

Významné publikace z posledních pěti let:

• Peprník, Michal: *Topos lesa v americké literatuře*. Brno: Host, 2005. ISBN 80-7294-153-4. 250 stran. • Peprník, Michal: *The Effects of the Displacement of Home in Daughter of Dr. Jekyll* [Účinky vytěsnění domova ve filmu Dcera Dr. Jekylla]. In: Edgar G. Ulmer: *Essay on the King of the B's* [Edgar G. Ulmer: eseje o králi běčkových filmů], ed. Bernd Herzogenrath. Jefferson and London, McFarland & Company 2009, s. 225-235. ISBN 978-0-7864-3700-9. • Peprník, Michal. *Moravian Origins of J. F. Cooper's Indians*. *James Fenimore Cooper Society Miscellaneous Papers* 22 (February 2006), 1-12. ISSN 1072-9585.

Dosud poslední kongresovou přednášku s názvem *The fin-de-siècle pre-modernist narrative mosaic: experimentations with nested tales in R.L. Stevenson's New Arabian Nights and Arthur Machen's The Three Imposters* přednesl prof. Peprník v rámci konference „European Society for the Study of English“ (University of Turin, srpen 2010).

Prof. Peprník vede osm postgraduálních studentů v oboru Anglická a americká literatura. Na Filozofické fakultě UP přednáší Americkou literaturu a Teorii literární interpretace na Katedře anglistiky a amerikanistiky.

Je tajemníkem České a Slovenské asociace amerikanistů, člen Evropské asociace amerikanistů (EAAS), a místopředsedou České asociace anglistů (Czech Association for the Study of English), člen ESSE (European Society for the Study of English).

Centrum regionu Haná...

lání a zprostředkování dialogu mezi vědeckou a veřejnou sférou.

Centrum regionu Haná pro biotechnologický a zemědělský výzkum patří k nově vznikajícím špičkovým výzkumným centřům UP. Sdružuje pět programů v oblasti výzkumu a šlechtění rostlin, v jejichž rámci univerzita spolupracuje s Ústavem experimentální botaniky AV ČR a Výzkumným ústavem rostlinné výroby. Realizátoři počítají s uplatněním pokročilých rostlinných biotechnologií podniky regionu, se zkvalitněním výzkumných kapacit

Dokončení ze str. 1

regionu v oblasti biotechnologického a zemědělského výzkumu a s aplikací poznatků z oblasti rostlinných biotechnologií v rámci spolupráce se subjekty z oblasti kosmetického a farmaceutického výzkumu.

Centrum regionu Haná je jedním z výzkumných projektů UP, které čerpají evropské dotace z Operačního programu Vavpl. Jeho realizace byla zahájena k 1. 3. 2010.

Další informace najdete na www.efb-central.org a www.cr-hana.eu.

Libor Hájek, Centrum regionu Haná

Elektronické informační zdroje na UP – překvapení pro studenty

Studium na vysoké škole vyžaduje od studentů schopnost pracovat s velkým množstvím informací z mnoha různých zdrojů, schopnost analýzy těchto informací a jejich kritického zhodnocení. Budoucí absolvent VŠ by měl v průběhu studia (nebo alespoň v kvalifikační práci) prokázat, že toto všechno zvládá, že je tedy schopen samostatného fungování alespoň v oblasti té vědní disciplíny, kterou se rozhodl studovat. V souvislosti s tím se nabízí hned několik otázek – je tato schopnost ve studentech dostatečně pěstována na základních a středních školách? Znamená skutečnost, že se člověk dostal na VŠ, také automaticky to, že je po stránce práce s informacemi už není nutné dále vzdělávat? Co vlastně na vysoké škole motivuje studenty k tomu, aby sami aktivně vyhledávali nové informace a pracovali s nimi – tj., aby se snažili rozšiřovat své poznání světa, aby myslili, aby „dělali vědu“?

Naposled jsem si podobné otázky položil, když jsem se minulý týden ptal studentů, jestli poslední dobou četli nějaký zajímavý článek, nebo jestli ví, kde nějaký zajímavý článek najít. Zkusil jsem se pak ještě (snad jen ze setrvačnosti) zeptat, jestli ví, jak se dostat do on-line databází článků, které má UP předplacené (viz <http://ezdroje.upol.cz/ezdroje/>). A nestačil jsem se divit. Setkal jsem se s mnoha překvapenými obličejí – neklamnou známkou toho, že se k dotýkným studentům informace, že mají toto obrovské množství nových informací zdarma k dispozici po celou dobu studia, vůbec nedostala. A nebyli to ani zdaleka jen studenti prvního ročníku, u kterých by snad něco podobného bylo první měsíc na VŠ pochopitelné!

Nabízí se sice vysvětlení, že informace o on-line databázích článků se k nim dostala, ale nepřipadala jim dostatečně důležitá, a tak ji prostě vytěsnili. Ať už tak, nebo tak, něco je, alespoň z mého pohledu, špatně! Vim, jaké úsilí vyvíjí Knihovna UP za účelem informování studentů, a velice si ho cením. O to více je pro mě nepochopitelné, jak málo úsilí vyvíjejí jednotlivé katedry, obory, případně fakulty. Myslím si, že jestli chceme být špičkové vědecké pracoviště i v budoucnu (stát se centrem excellence), mělo by to být vidět také na našich studentech a přístupu UP k jejich vzdělávání. Nemělo by být možné projít vysokou školou až do posledního ročníku, a přitom nepřečíst jediný odborný článek.

De mého názoru by nedílnou součástí každého studijního oboru mělo být absolvování základního kurzu práce s informačními zdroji – a nikoliv volitelné, ale povinné všem studentům UP. Vědci se ze studentů nestanou samovolně! Studenti by měli být seznámeni s tím, jaké zdroje informací jsou k dispozici, kde je získat, jak s nimi pracovat, jaká je jejich spolehlivost, že je třeba být při práci s nimi stále mírně kritický atd. Vždyť právě na tom moderní věda stojí! Měli by být motivováni zdroje informací co nejhojněji využívat – otevřít první monografii či článek až po zadání diplomové práce je z mého pohledu příliš pozdě. Zkrátka, myslím si, že UP má po této stránce ke studentům jistý dluh, který by bylo dobré brzy vyrovnat. A z určitého úhlu pohledu se tím UP poškozuje vlastně sama – nerozvíjí potenciál studentů, který by mohl znamenat nové myšlenky, nové úhly pohledu, nové objevy.

Mgr. Jan Stoklasa, student DSP Aplikovaná matematika na PŘF UP, člen AS PŘF UP a AS UP

Oprava

V minulém čísle jsme v textu *Univerzita se chystá otevřít první mateřskou školu*. Už brzy mylně informovali o kapacitě Univerzitní mateřské školy. V ní by měly vzniknout dvě třídy a v každé by mělo být umístěno 25 dětí. Za nepřesnou informací se omlouváme.

Redakce

Mimořádné zasedání předsednictva ČR

Předsednictvo České konference rektorů přijalo 3. října v Opavě na svém mimořádném zasedání usnesení, v němž žádá MŠMT, aby v souvislosti s vypořádáním připomínek reprezentací vysokých škol k aktuální verzi návrhu věcného záměru zákona o vysokých školách umožnilo co nejširší aktivní účast pracovní skupiny reprezentací vysokých škol v tomto procesu. Předsednictvo dále vyslovilo politování nad skutečností, že reprezentacím vysokých škol dosud nebylo umožněno seznámit se s žádnou ucelenou verzí připravovaného věcného záměru zákona o finanční pomoci studentům a žádá MŠMT o rychlé zjednání nápravy.

Ministr představil základní principy reformy vysokého školství

Na tiskové konferenci MŠMT 7. října informoval ministr školství Josef Dobeš o reformních opatřeních věcného záměru zákona o VŠ a vysvětlil systémové změny, které obsahuje zejména v oblasti samosprávy VŠ, zajišťování kvality, úpravy postavení akademických pracovníků a diverzifikaci vysokého školství. Písemné stanovisko zaslal předseda Rady pro reformu vysokého školství prof. Rudolf Haňka, v němž mj. uvedl, že předkládaný věcný záměr obsahuje mnoho správných myšlenek, během diskuse s akademickou obcí však došlo v mnoha ohledech k jeho rozmělnění. „V době ztížené hospodářské situace spojené s demografickým propadem bude nesmírně důležité zejména správné nastavení odpovědnosti a pravomocí mezi rektorem, akademickým senátem a Radou vysoké školy,“ uvedl. Tiskové konference se zúčastnili také náměstek ministra prof. Ivan Wilhelm a prof. Jan Hálek, hlavní garant reformy terciárního vzdělávání.

Více na <http://crc.muni.cz> a www.msmt.cz

-red-

Judaistika zahájila akademický...

Dokončení ze str. 1

Herečka, zpěvačka a spisovatelka Hana Frejková v doprovodu Milana Patočky a Slávka Brabce při koncertu „Jidiš ve třech“.

Dny židovské kultury, jejichž pořadatelství už tradičně patří Divadlu hudby společně s Muzeem umění, Židovskou obcí Olomouc a Univerzitou Palackého, proběhly ve dnech 4.–12. října v prostorách Divadla hudby, Arcidiecézního muzea a Uměleckého centra UP.

Milada Hronová, foto vč. str. 1 Marek Otava

Za šíření křesťanské literatury odsouzen k nepodmíněnému trestu. Je tomu 30 let.

Už v roce 1968, v průběhu studia na Vysoké škole ekonomické v Praze, se doc. Rudolf Smahel účastnil studentských protestů proti okupaci vojsky Varšavské smlouvy. V té době získal i mnoho nových přátel, mezi nimiž byl i Jan Palach. Jeho následné protestní sebeupálení pak bylo i jedním z motivů, proč se doc. Rudolf Smahel, současný vedoucí Katedry křesťanské výchovy Cyrilometodějské teologické fakulty Univerzity Palackého rozhodl zasvětit svůj život Bohu. Než se však dostal ke kněžské službě, byl odsouzen na dva roky do vězení. Za to, že s přáteli vydával a distribuoval samizdatovou literaturu, jejímž cílem byla duchovní obnova národa. Soudní přelíčení případu, v němž byl Rudolf Smahel zainteresován, bylo v roce 1981 v západních zemích díky tamním sdělovacím prostředkům jedním z nejsledovanějších politických procesů.

Rudolf Smahela provázely problémy kvůli katolické víře od dětství. Oba rodiče mu odmalička vštěpovali základní pravidla katolického života, naopak učitelé mu zdůrazňovali, že víra v Boha je již dávno přežitkem. Když pak v roce 1968 – těsně po okupaci vojsky Varšavské smlouvy – začal studium oboru Zahraněčí obchod na VŠE v Praze, byli to především studenti, kteří byli plni odhodlání s nastalou situací něco udělat. Na kolejkách se tehdy pořádala různá setkání s politiky a žurnalisty a debatovalo se, jak dál postupovat v odporu proti okupantům. V listopadové stávce roku 1968 pak studenti přišli s desaterem požadavků. Všechny těchto akcí se Rudolf Smahel pravidelně účastnil a často se při nich setkával s Janem Palachem. Jeho následná smrt pak studenta Smahela nejen hluboce zasáhla, ale stala se impulzem k přemýšlení. Tehdy se Rudolf Smahel rozhodl, že život zasvětit Bohu. I přesto, že věděl, že doba, jež přichází, nebude nakloněna kněžskému životu a že ho čeká boj se státní mocí.

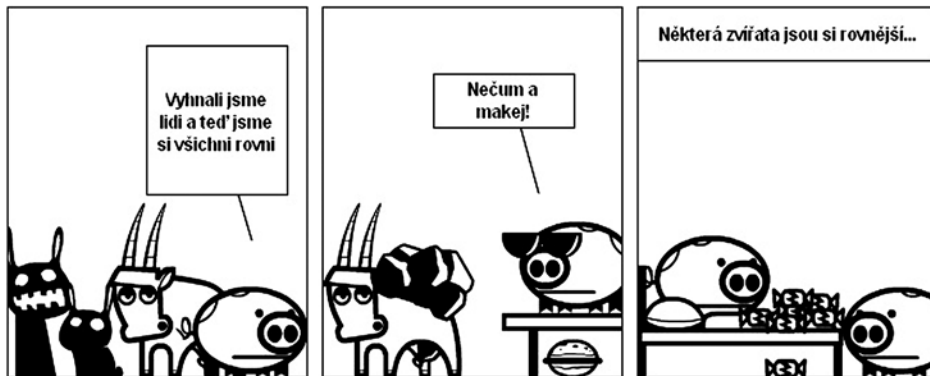
O rok později začal Rudolf Smahel studovat na tehdejší teologické fakultě Univerzity Palackého. Před normalizací to byl poslední ročník, kdy bylo studentům dovoleno nastoupit na tento obor a Rudolf Smahel se už jako student aktivně zapojil do církevního života. S tím přicházely jeho první střety s komunistickým režimem. Po smrti Jana Palacha přemýšlel, co je důležité a co je vlastně rozhodující. Na teologické fakultě začal pracovat s mládeží na biblických rozborech, rozhovorech a přednáškách a díky této činnosti se už jako student dostal k výslechu StB. Vysvěcen byl pak 22. 6. 1974 díky biskupovi Vránovi, jenž nepodleh nátlaku StB. Rudolf Smahel však nedostal státní souhlas. Přestože byl nucen nastoupit na místo dělníka, s církví i věřícími kontakt neztratil. Chtěl by se říci, že právě naopak.

V druhé polovině 70. let tiskl a distribuoval s přáteli samizdaty, jež obsahovaly především duchovní literaturu. Tehdy se potkal s F. Líznou, panem Vlčkem a potom i s panem Krumpolcem. Starostí Rudolfa Smahela pak – kromě překladů – bylo zajistit, co se bude tisknout, a v jakém nákladu. A tak se stalo, že velmi brzy poté, kdy obdržel státní souhlas s kaplanstvím v Uherském Brodě, o něj přišel. Na podzim roku 1979 byli totiž všichni aktéři samizdatů zatčeni a několik měsíců i drženi ve vazební věznici. I když byli po čtyřech měsících propuštěni – nejspíš díky intervenci tehdejšího papeže Jana Pavla II – soudnímu procesu se Rudolf Smahel nevyhнул. Proběhl v roce 1981 a stanul před ním jak Rudolf Smahel, tak Jan Krumpolc, František Lízna, Josef Vlček, Josef Adámek i Jan Odstrčil. Gustávu Husákovi, tehdejšímu prezidentu Československa, přicházelo v té době mnoho dopisů, v nichž lidé žádali propuštění neprávem obviněných. I díky těmto dopisům se soud stal nejvíce sledovaným politickým procesem daného roku. Přesto, nebo právě proto, byli všichni obvinění nakonec odsouzeni. Rudolf Smahel k úhrnnému trestu dvou let odnětí svobody nepodmínečně. Z kuřimské věznice byl propuštěn na vlastní žádost po odpykání poloviny trestu. V květnu 1985 mu byl na amnestii vrácen i státní souhlas ke kněžské službě, kterou pak tři roky vykonával v Budišově, a následně až do roku 1991 v Kvasicích u Kroměříže.

Když v roce 1992 požádali všichni zainteresovaní o rehabilitaci rozsudku, nebylo jim zpočátku vyhověno. Žadatelé uspěli až na odvolání. Svou roli v procesu totiž sehrál olomoucký prokurátor Ladislav Jarnot, který měl bohaté zkušenosti z doby dávno minulé... „Mějte chápající srdce. To znamená, že člověk má věci nejen racionálně poznávat, ale zpracovávat také srdcem, celou bytostí,“ vzkazuje doc. Rudolf Smahel dnešní studentům.

Z Post Bellum 2010 – Paměti národa vyňala se souhlasem doc. Rudolfa Smahela M. Hronová

Knihy ve zkratce

Autorka: Zuzana Kelnarová
George Orwell: *Farma zvířat*

Žurnál UP, týdeník. Vydává Univerzita Palackého v Olomouci, Křížkovského 8, 771 47 OLOMOUČ, IČO 61989592. Redakce: tel. 585 631 781, 585 631 782, fax 585 222 731, e-mail: velena.mazochova@upol.cz, milada.hronova@upol.cz, <http://www.zurnal.upol.cz>. Ročník 21, 2011/2012. Odpovědná redaktorka: V. Mazochová. Výkonná redaktorka: M. Hronová. Spolupracovníci redakce: O. Martinek, L. Skácelíková. Jazyková úprava: L. Skácelíková. Technická redakce: M. Cyprová. Členové redakční rady: F. Dienstbier, J. Fiala, R. Hanuš, F. Chmelík, J. Chrastina, M. Kolář, M. Malacka, H. Marešová, V. Mihál, T. Opatrný, T. Parma. MK ČR E 12524. ISSN 1804-6754. Tiskne Polygrafické středisko Vydavatelství UP. Uzávěrka 10. 10. 2011. Vychází 14. 10. 2011. Uzávěrka příštího čísla je 17. 10. 2011. Podávání novinových zásilek povoleno Českou poštou, s. p., Odštěpným závodem Severní Morava, č.j.: 3185/95-P/1 ze dne 21. 11. 1995.